

Een uitbarsting dreigt in het basisonderwijs

Leerlingen en leraren voelen zich in de steek gelaten door het ondersteuningsmodel. De ziektecijfers in onderwijs blijven jaar na jaar stijgen. Overbelaste directeurs laten van zich horen. Het basisonderwijs staat zwaar onder druk.

Stijgende afwezigheden

Angstvallig wordt de gezondheidstoestand van elke collega gevolgd. Een kriebelhoest of is er meer aan de hand? Een zwaar weekend gehad of is het vechten tegen de griep? Een stil moment of door de bomen het bos niet meer zien? Bezorgdheid om de collega's gaat hand in hand met vrees voor de werksituatie op school. Want afwezige collega's drijven de druk op schoolteams op. Het gemiddelde aan ziekte dagen blijft stijgen¹. In het basisonderwijs bedraagt de stijging op twee jaar tijd bijna 1,5%. Het gemiddeld ziekteverlof voor directeurs is toegenomen met een week en de hoofdoorzaak van de afwezigheden zijn psychosociale aandoeningen. Een spiegel van de werkomstandigheden in het basisonderwijs. Gecombineerd met het tekort aan juffen en meesters, vooral in griepperiodes, zijn de gevolgen voor de onderwijsteams nefast. Directeurs moeten uren bellen om een vervanger te vinden. Wanneer dit (weeral) niet lukt, moeten klasgroepen worden verdeeld, de zorg over de lopende leerprocessen opgevangen en de extra bewaakingen ingevuld. Dit bovenop de al overbeladen opdracht die er vandaag is. Hier is meer nodig dan het installeren van vertrouwenspersonen voor leraren. Deze alarmbellen kunnen niet meer worden genegeerd.

Van mantra naar acties?

Er zijn maatregelen nodig. Zo is het debat over werkzekerheid voor jonge leerkrachten mogelijk een kans om via een vorm van 'pooling' vervangingen vlotter te regelen. Twee

vliegen in één klap. Meer werkzekerheid voor een groep van starters. Een vlottere opvang van afwezigen. Ook moeten de vervangingsregels mee onder de loep genomen worden en moet onderzocht worden hoe de definitieve werkzekerheid voor starters vlugger gegarandeerd kan worden. Daarnaast kan er niet meer gedraald worden met het plan basisonderwijs. Deze uitspraak is een weerkerende mantra geworden. Zelfs de minister ondersteunt het. Alleen blijft een concreet plan uit.

Rapport ondersteuningsmodel

De hevige en vaak emotionele reacties op het gelekte rapport² over het ondersteuningsmodel zijn een ander heel duidelijk teken aan de wand. Het rapport getuigt van de problemen in de opstartfase eerder dit schooljaar. Het COV werkte actief mee aan het rapport op basis van jullie ervaringen en reacties. We zullen ook actief mee zoeken naar oplossingen en jullie daarbij betrekken. We willen dit proces samen met de sociale partners verder zetten. Desalniettemin kunnen de op-

gekropte frustraties niet genegeerd worden.

Signalen uit gewoon en buitengewoon onderwijs

De zenuwen staan gespannen in het basisonderwijs. De draagkracht wordt al enkele schooljaren lang ruimschoots overschreden. De onzekerheid over de organisatieverschuivingen bij het personeel buitengewoon onderwijs blijft. Van bij de start van het M-decreet werd deze situatie door het COV nadrukkelijk aangekaart: geen degelijk budgettair kader, geen individuele ondersteuning, overbevraging van het personeel, gebrek aan professionalisering. Hiernaar is onvoldoende geluisterd. De gevolgen worden nu manifest zichtbaar en voelbaar in het veld. Noden van leerlingen worden niet of te laat opgelost. Ziektecijfers blijven stijgen.

Actieve vulkaan

Het basisonderwijs lijkt vandaag op een actieve vulkaan. De vraag lijkt niet meer of maar wel wanneer de uitbarsting zal volgen. De minister erkent dat het basisonderwijs zonder dralen een eigen plan verdient. Over enkele maanden moet dat op tafel liggen. Het COV verwacht een concreet voorstel in maart. Anders kunnen acties niet uitblijven. ■

De draagkracht wordt al enkele schooljaren lang ruimschoots overschreden.

1. Het jaarlijks rapport Ziekteverzuim van het Vlaamse onderwijspersoneel van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODI). Zie www.agodi.be, publicaties. Lees meer op blz. 10-11.
2. Lees de persmededeling van 17 januari op www.cov.be (Nieuws en opinie).